

DZIEDZICZYĆ (48) *vb impf*

e jasne.

inf dziedziczyć (6). ◇ *praes 3 sg* dziedziczy (4). ◇ *3 pl* dziedziczą (10). ◇ *praet 3 sg m* dziedziczył (1). ◇ *3 pl m pers* dziedziczyli (1). ◇ *fut 3 sg m* będzie dziedziczył (7). ◇ *f* dziedziczyć będzie (1). ◇ *1 pl m pers* dziedziczyć będziemy (1). ◇ *3 pl m pers* będą dziedziczyć (2) *Leop, SkarJedn*, dziedziczyć będą (1) *NiemObr*. ◇ *imp 3 sg* niech dziedziczy (1). ◇ *3 pl* niech(ać) dziedziczą (2). ◇ *con 2 sg m* byś dziedziczył (3). ◇ *3 sg m* by dziedziczył (2). *f* by dziedziczyła (1). *n* by dziedziczyło (1). ◇ *3 pl subst* by dziedziczyły (4).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

1. *Otrzymywać co w spadku, być spadkobiercą; haereditare Mącz; capere legatum Calag; adire a. capere a. cernere a. obire hereditatem, heredem esse a. succedere Cn (33) : Mącz 152c; Dziedziczyć. Capere legatum. Calag 163a.*

a. *W zakresie własności prywatnej (29) : nyepewnać to áby kyedy Bękartowye myeli dzyedziczyć GliczKsiąż B3v, B3v; GroicPorz ggv marg, oo3v; RejPos 215v; Dziewki áby dziedziczyły. BielSjem 21 marg; że nie ieden lyn dziedzicy [!]/ ále fię máiętności ná drobne czątki dzieła/ wielką złęgo przyczyną ięft. GórnRozm C2; Ale iuz dziewki, ięfli brácięý rodzonéý nie będzie dziedziczą. SarnStat 589, 8, 534, 589, 591, 636 (8); KlonWor 63.*

dziedziczyć z kim (6): GroicPorz ggv; Abowiem lyn łůżebnice nie będzie dziedziczył [non haereditabit] z fynem mem Izáákem. BibRadz Gen 21/10; BielKron 12v; SkarJedn 28; WuJNT Gal 4/30. Cf »społu dziedziczyć«.

dziedziczyć po kim (3): á niechać [dziewki] dziedziczą po oycu swoim [et ei in hereditatem succedant]. Leop Num 27/6; BibRadz Gen 15/4, Tob 3/17.

Zwroty: »w dobrach dziedziczyć« (4): BielSjem 21; áby od tákowych zón/ które załóżnicami były/ dzieci álbo potomstwo ich/ w żadnych dobrách nie dziedziczyły SarnStat 449 [idem], 643; To Iudařzowe plemię y zaśiewek cudzy: Będzie w dobrách dziedziczył/ ták iáko y drudzy. KlonWor 62.

»[z kim] społu dziedziczyć [w czym]« = być współspadkobiercą (1): [in haereditate illius coheres sis Vulg] ábyś z nim ťpołu dziedziczył w oliádłóci ięgo BibRadz Eccli 22/27.

b. *W zakresie władzy państwowej (2) : [Oldrzych król czeski] vprofił v krolá Polřkiego brátá Iáromirá z więźienia/ á ľam mu dał wyłupić oczy áby nie dziedziczył. BielKron 345; [Bolesław Krzywousty] dla onęgo Zbygniewá bękartá Oycowřkiego/ iákie ľzkody podiał y ľpuľtoľżenia źiemie/ co niepodobna žeby Nothus kiedy dziedziczyć miał mimo tego który ięft s práwego Maľženńtwá práwym dziedzice^m MycPrz II B.*

2. *Przejmować po rodzicach lub przodkach cechy psychiczne lub wartości moralne [w czym] (5) : Abyś więc ták nietylko w bogáctwięch we złócie álbo w ľzórokich wľóciách/ ále teź y w cnoćie/ Y w ľpráwách ľlawnych ľwoich przodkow teź dziedziczył KochJez [B5] [idem] KochEpit A4; KochFr 122; Syn tylko worki zliczy/ W rozumie nie dziedziczy. KochPieś 28; we wľzech wádách dziedziczą Synowie/ [...] w których tkwiá Oycowie. RybGęśli Dv.*

3. *Posiadać, mieć, osiągać; władać panować nad czymś; rządzić; haereditare Vulg (10)* : Bo gdzieby on [Bóg] nierozmnożył miłofierdzia swego/ wślákby niebył ozywion świat z thymi ktorzy będą dziedziczyć ná nim [*qui inhereditabunt in eo.*]. *Leop 4.Esdr 7/67.*

dziedziczyć w czym (3): BibRadz Ier 16/19; [apostrofa do człowieka] kárby y ine bogáctwá/ wśytko to iest iáko páięczyná w ręku twoich. A gdyż to pewnie wiesz iż w thym wiecznie dziedziczyć nie małz RejZwierc 151; NiemObr 78.

W przen (5) : Iedno wy mili Polaczy [...] rozmiłuycie sie ięzyka swego. [...] ten niech dziedziczy *FalZiołUng 119v; RejPs 183v.*

dziedziczyć co (1): wrańanie y pohánbienie będzie dziedziczył [*hereditabit*] zły człowiek *Leop Eccli 6/1.*

dziedziczyć w czym (3): GRzech [...] z námi pośpołu rodzi sie/ y w ciele náłzym dźiedziczy/ źefmy iuż wśyfcy z rodzái u swego/ odwroceni są od dobrego *WujJudConf 63*; ciało y krew krolestwá Bożego osiągnąć nie mogą; y kázá w niekázitelności dźiedziczyć nie będzie [*neque corruptio incorruptelam possidebit*]. *WujNT 1.Cor 15/50. Cf Zwrot.*

Zwrot: »w niebie dziedziczyć« (1): Dobrego zdrowia Bogactw hoynie záżyjemy/ Tu ná świecie/ y w niebie dźiedziczyć będziemy. *KołąkSzczęśl [D].*

Formacje współrdzenne: odziedziczyć, udziedziczyć, wydziedziczyć się; odziedziczać, przydziedziczać, wydziedziczać.

Cf DZIEDZICZĄCY, DZIEDZICZĄCY SIĘ, DZIEDZICZENIE, DZIEDZIĆ

KN